

Democratische **oppositie**

in **Venezuela**

Winnaar van de Sacharovprijs 2017

Sinds 1988 reikt het Europees Parlement de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken uit aan mensen en organisaties die een uitzonderlijke bijdrage hebben geleverd aan de strijd voor de mensenrechten.

Democratische oppositie in Venezuela

De Nationale Vergadering (Julio Borges) en alle politieke gevangenen op de lijst van Foro Penal Venezolano, vertegenwoordigd door Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos en Andrea González

Venezuela bevindt zich al enkele jaren in een politieke crisis. De regerende partij heeft de rechtsstaat en de constitutionele orde geleidelijk aan ingeperkt, en in maart 2017 heeft het Hoogerechtshof de democratisch gekozen Nationale Vergadering uit de wetgevende macht gezet. Julio Borges, de voorzitter van de Nationale Vergadering, vat de situatie in Venezuela als volgt samen: „Er is in Venezuela niet alleen sprake van een politieke confrontatie. Het is een essentiële, existentiële, op waarden gebaseerde confrontatie.”

Volgens het laatste bericht van Foro Penal Venezolano (Venezolaans strafforum), een vooraanstaande Venezolaanse mensenrechtenorganisatie die pro Deo juridische bijstand verleent aan personen met beperkte middelen van wie wordt verondersteld dat zij willekeurig worden vastgehouden of gefolterd of die tijdens demonstraties zijn mishandeld, is het aantal politieke gevangenen tegelijkertijd opgelopen tot meer dan zeshonderd. Onder de politieke gevangenen bevinden zich de vooraanstaande oppositieleiders Leopoldo

López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos en Andrea González.

De Venezolaanse oppositieleider Leopoldo López werd in juli tijdelijk onder huisarrest geplaatst nadat hij meer dan drie jaar in detentie had doorgebracht, maar werd in augustus 2017 toch weer overgeplaatst naar de gevangenis. Een ander prominent oppositielid en voormalig burgemeester van Caracas, Antonio Ledesma, staat sinds 2015 onder huisarrest, terwijl ook de oud-burgemeesters Alfredo Ramos van Iribarren en Daniel Ceballos van San Cristóbal zijn gevangengenomen, evenals de studentenactivist Lorent Saleh. Daarnaast bevinden zich twee Spaanse burgers onder de politieke gevangenen, Andrea González en Yon Goicoechea.

Sinds begin 2017 zijn meer dan 130 tegenstanders van het regime om het leven gebracht en meer dan 500 willekeurig gearresteerd.

Andrej Sacharov

Andrej Sacharov (1921-1989) was een vermaard fysicus, mensenrechtenactivist, dissident en voorvechter van hervormingen in de Sovjet-Unie. Als pionier op het gebied van de kernfysica en vader van de Russische waterstofbom werd Andrej Sacharov al op 32-jarige leeftijd volwaardig lid van de Academie der Wetenschappen van de Sovjet-Unie. In de late jaren vijftig begon hij zich echter steeds meer zorgen te maken over de gevolgen van kernproeven en de politieke en morele implicaties van zijn werk, dat grote dodentallen tot gevolg zou kunnen hebben. In de jaren zestig begon hij kritiek te uiten op de nucleaire wapenwedloop. Prompt werd hij uitgesloten van alle uiterst geheime militaire opdrachten en beroofd van zijn privileges.

In 1970 was hij een van de medeoprichters van het Mensenrechtencomité in de Sovjet-Unie en begon hij campagne te voeren voor mensenrechten en de slachtoffers van politieke processen. In 1972 trouwde hij met Jelena Bonner, die eveneens mensenrechtenactiviste was. Ondanks toenemende druk vanuit de regering probeerde Sacharov niet alleen om de dissidenten van zijn land vrij te krijgen, maar werd hij ook een van de moedigste critici van

het Sovjetregime, een symbool van de strijd tegen de beknutting van grondrechten. Hij was, om de woorden te gebruiken van het Nobelcomité dat hem in 1975 de Nobelprijs voor de Vrede toekende, „een spreekbuis van het geweten van de mensheid“. Hij kreeg geen toestemming om zijn Nobelprijs persoonlijk in ontvangst te nemen, maar repressie noch ballingschap kon zijn verzet breken.

Nadat hij publiekelijk had geprotesteerd tegen de inval van het Sovjetleger in Afghanistan in 1979 werd Andrej Sacharov in 1980 verbannen naar de gesloten stad Gorki. Tijdens zijn ballingschap stond hij onder streng politietoezicht. Als erkenning voor Sacharovs levenslange inzet voor de mensenrechten besloot het Europees Parlement in 1988 een naar hem genoemde prijs in het leven te roepen. In de bewoordingen van Jean-François Deniau, de bezieler van het initiatief, was Sacharov „een Europees burger die de vrijheid van denken en meningsuiting belichaamde en die op grond van zijn overtuigingen en zijn geweten afstand deed van alle materiële voordelen en egards waarover hij kon beschikken“.

De Sacharovprijs

De Sacharovprijs voor de vrijheid van denken, die in 1988 voor het eerst werd toegekend aan Nelson Mandela en Anatoli Martsjenko, is het hoogste eerbewijs dat de Europese Unie toekent aan personen die zich inzetten voor de mensenrechten. Deze prijs vormt een blijk van erkenning voor individuen, groepen en organisaties die een uitzonderlijke bijdrage hebben geleverd aan de vrijheid van denken. Door middel van de Sacharovprijs en het Sacharovprijsnetwerk ondersteunt de EU de prijswinnaars, waardoor ze gesteerd worden en aan gezag winnen in hun strijd.

De prijs is tot dusver toegekend aan dissidenten, politieke leiders, journalisten, advocaten, activisten uit het maatschappelijk middenveld, schrijvers, moeders, echtgenotes, leiders van minderheden, een antiterroristische groep, vredesactivisten, een strijder tegen marteling, een cartoonist, een gewetensbezwaarde die een lange gevangenisstraf uitzit, een filmmaker, de VN als geheel en zelfs een kind dat vecht voor het recht op onderwijs. De vrijheid van meningsuiting, het waarborgen van de rechten van minderheden, de eerbiediging van het internationaal recht, de ontwikkeling van democratie en de verwezenlijking van

de rechtsstaat zijn de belangrijkste gebieden waarop de winnaars actief zijn.

Het Europees Parlement reikt de Sacharovprijs, waaraan een geldbedrag van 50 000 EUR is verbonden, tegen het eind van elk jaar uit tijdens een formele plenaire vergadering in Straatsburg. Iedere fractie van het Parlement maar ook afzonderlijke leden mogen kandidaten voordragen (voor iedere kandidaat is de steun van ten minste veertig leden vereist). De voorgedragen kandidaten worden gepresenteerd tijdens een gezamenlijke vergadering van de Commissie buitenlandse zaken, de Commissie ontwikkelings samenwerking en de Subcommissie mensenrechten, waarbij de leden van de voltallige commissies over de voordrachten stemmen om tot een shortlist van drie kandidaten te komen. De uiteindelijke winnaar of winnaars van de Sacharovprijs worden gekozen door de Conferentie van voorzitters, een orgaan van het Europees Parlement dat bestaat uit de voorzitters van alle fracties die in het Parlement zijn vertegenwoordigd en dat wordt voorgezeten door de voorzitter van het Europees Parlement, waardoor de keuze van de winnaars een echte Europese keuze wordt.

De winnaars

- 2017** Democratische oppositie in Venezuela
- 2016** Nadia Murad Basee Taha, Lamiya Aji Bashar
- 2015** Raif Badawi
- 2014** Denis Mukwege
- 2013** Malala Yousafzai
- 2012** Nasrin Sotoudeh, Jafar Panahi
- 2011** Arabische Lente (Mohamed Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz, Ahmed El Senussi, Razan Zaitouneh)
- 2010** Guillermo Fariñas
- 2009** Memorial (Oleg Orlov, Sergej Kovalev en Ljoedmila Aleksejeva namens Memorial en alle andere mensenrechtenverdedigers in Rusland)
- 2008** Hu Jia
- 2007** Salih Mahmoud Mohamed Osman
- 2006** Aljaksandr Milinkevitsj
- 2005** Damas de Blanco, Hauwa Ibrahim, Verslaggevers zonder Grenzen
- 2004** Vereniging van journalisten van Belarus
- 2003** Secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan en het voltallige VN-personeel
- 2002** Oswaldo José Payá Sardiñas
- 2001** Izzat Ghazzawi, Nurit Peled-Elhanan, Dom Zacarias Kamwenho
- 2000** ¡Basta Ya!
- 1999** Xanana Gusmão
- 1998** Ibrahim Rugova
- 1997** Salima Ghezali
- 1996** Wei Jingsheng
- 1995** Leyla Zana
- 1994** Taslima Nasreen
- 1993** Oslobodjenje
- 1992** Las Madres de Plaza de Mayo
- 1991** Adem Demaçi
- 1990** Aung San Suu Kyi
- 1989** Alexander Dubček
- 1988** Nelson Rolihlahla Mandela, Anatoli Martsjenko (postuum)

Andrej Sacharov met zijn vrouw Jelena Bonner

© Yury Rost

Omslagillustratie

© EU 2017 — EP/AP Images/Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1882-8
doi:10.2861/96007
QA-06-17-130-NL-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1885-9
doi:10.2861/892100
QA-06-17-130-NL-N

europarl.europa.eu/sacharov
#Sacharovprijs